

Rientjes Mavo in Maarssen wint ict-trofee

Extra aandacht voor leerlingen met dyslexie

Dankzij de professionele aanpak en het enthousiasme van remedial teacher Carola van den Hoogen is in vier jaar tijd het gebruik van ict-hulpmiddelen in de klas de normaalste zaak van de wereld geworden op de Rientjes Mavo in Maarssen. Als een spin in het dyslexienetwerk coacht Van den Hoogen leerlingen met leerproblemen, ondersteunt docenten en is het aanspreekpunt voor ouders. Daarmee won zij de ict-trofee. “De eer van de ict-trofee komt de hele school toe. Want door de geïntegreerde leerlingbegeleiding is iedereen betrokken bij de zorg van leerlingen met dyslexie.”

“In de loop van jaren zijn we een andere koers gaan varen”, vertelt directeur Rino de Vroomen. “In plaats van leerlingen met leerproblemen wekelijks apart te nemen en individueel te begeleiden, biedt de school nu hulp daar waar de leerling de meeste tijd doorbrengt. Hierdoor komt de druk niet meer alleen bij de remedial teacher te liggen, maar is het ook de verantwoordelijkheid van docenten dat zij flexibel omgaan met hulpmiddelen in de klas. Een Daisy-speler of een laptop met Word of dyslexiesoftware in de klas, daar kijkt nu niemand meer van op.”

Groter lettertype

De Rientjes Mavo is een relatief kleine school met zo'n 560 leerlingen van wie 20 procent een dyslexieverklaring heeft. Daarnaast zijn er nog leerlingen met ADHD, PDD-NOS én ook leerlingen zonder diagnose, maar met een problematische omgevingsituatie. Carola van den Hoogen is remedial teacher en dyslexie-coach. “De meeste leerlingen met dyslexie kunnen uit de voeten met extra tijd bij proefwerken en een groter lettertype op A4. Omdat we A3 formaat niet praktisch vinden in de klas gebruiken we standaard Arial .14 voor alle proefwerken. Ongeveer een kwart van de leerlingen met dyslexie gebruikt de Daisy-speler regelmatig bij het leren en maken van huiswerk en nog

eens 10 procent werkt met voorleessoftware op de laptop. De laptop schaffen ze zelf aan en de licenties levert de school. Met een wachtwoord kunnen leerlingen inloggen op de server van school en thuis hun huiswerk maken.”

‘De leerling krijgt van de school wat hij nodig heeft’

Enkele jaren geleden zag Van den Hoogen tijdens een congres van Balans in Utrecht een demonstratie van Kurzweil en vroeg meteen een demo-versie aan. Ze werd toen nog enthousiaster. “Ik wilde de software zo snel mogelijk gaan uittesten in de klas. Toevallig had ik net een intakegesprek gehad met een nieuwe leerling die mij vroeg of hij met dit specifieke programma in de klas mocht gaan werken. Aangezien hij de software al kende, is de pilot met hem gestart.” Deze leerling heet Leon Hinz. Het is nu drie jaar geleden dat hij op de Rientjes Mavo begon. Sindsdien gebruikt hij Kurzweil eigenlijk altijd: op school, thuis en voor zijn werk. Niet alleen vanwege zijn dyslexie, maar ook omdat zijn handschrift niet goed is. Hij vindt dat zijn leesniveau

omhoog is gegaan en het lezen veel sneller gaat. De laptop gebruikt hij niet alleen om huiswerk te maken voor Nederlands, Engels, Duits en economie, maar ook voor zijn toetsen. “Als ik een toets op de laptop heb gemaakt, zet ik die op een usb-stick. Ik loop ermee naar de administratie waar ze de toets voor mij uitprinten. Daarna lever ik de prints in bij de docent.”

Dat is heel normaal hier op school, bevestigt Van den Hoogen. “Voorafgaand aan het schoolexamen vraag ik de leerlingen met dyslexie of ze op een briefje willen invullen voor welke vakken zij een digitale versie nodig hebben. De docenten leveren bij mij de examens aan, zodat ik ze kan omzetten in een KES of Word bestand. In de vorige periode hebben bijvoorbeeld negentien examenkandidaten de digitale versie gebruikt bij de schoolexamens Nederlands en Engels. De leerling krijgt van de school wat hij nodig heeft en ik doe mijn best om het te regelen. Daar staat wel tegenover dat we inzet en motivatie van de leerling verwachten.”

Erg tevreden

Leon heeft de remedial teacher en de school aangedragen voor nominatie van de ict-trofee, omdat hij erg tevreden is over de goede organisatie. “Leerlingen en docenten zijn heel goed op elkaar ingespeeld. En door het gebruik van ict-software in de klas presteer ik veel beter.” Dat werd niet zo lang geleden nog eens aangetoond met een schoolexamen Engels. “Ik moest een aantal vragen beantwoorden en een samenvatting maken van een Engelse tekst. Doordat de voorleessoftware niet beschikbaar was, heb ik eindeloos zitten zwoegen. Het resultaat was helemaal niet goed. Gelukkig kon ik bij de herkansing wel de

Remedial teacher en dyslexiecoach Carola van den Hoogen met leerling Leon Hinz. Leon: "Leerlingen en docenten zijn heel goed op elkaar ingespeeld. En door het gebruik van ict-software in de klas presteer ik veel beter".

voorleessoftware gebruiken. Ik haalde een 7,5." Ondersteuning van Van den Hoogen heeft hij al lang niet meer nodig. Hij weet inmiddels zoveel af van computers dat hij een eigen ict-bedrijfje heeft opgezet. "Ik beheer het netwerk van twee scholen, doe onderhoud en reparaties van computers en bouw zo nu en dan een website." Niet verwonderlijk dat hij na de mavo naar de havo gaat om daarna verder te studeren voor hbo netwerkbeheerder. Leon is trouwens een snelle leerling die in drie jaar VMBO-TL examen doet. Dat kan op deze school, omdat ze de leerstof van het tweede leerjaar over het eerste en derde jaar verdelen.

Dat de Rientjes Mavo een van de eerste scholen in Nederland was die werkte met een dyslexieprotocol werd mede bepaald door persoonlijke ervaringen van directeur Rino de Vroomen. "Ik realiseerde me dat ik ook dyslectisch was, nadat bij mijn zoon dyslexie was vastgesteld. Ook herkende ik dezelfde problematiek bij leerlingen op school. In 1986, toen ik nog adjunct-directeur was, ben ik op zoek gegaan naar professionele hulp. Helaas was ik mijn tijd te ver vooruit, want

nergens vond ik gehoor. Ook oudervereniging Balans kon geen antwoord geven op mijn vragen." Ter illustratie laat hij een oud exemplaar zien van De Pijler, de verre voorloper van Balans Magazine. Het is een eenvoudige zwart-wit uitgave met teksten van onder andere professor Dumont die in de jaren tachtig meer bekendheid heeft gegeven aan dyslexie.

'Helaas was ik mijn tijd te ver vooruit, want nergens vond ik gehoor'

Uiteindelijk kwam De Vroomen in contact met drie afgestudeerde studenten orthopedagogiek die zich gingen richten op de begeleiding van leerlingen in het voortgezet onderwijs. Het was het begin van de samenwerking die nog steeds voortduurt. "Bij aanmelding weten we al welke leerlingen een leerstoornis en/of een leerachterstand hebben. Deze leerlingen verdienen extra aandacht. Om vroegtijdig hulp te kunnen bieden,

worden alle nieuwe leerlingen op taal en rekenen getest door orthopedagogen van het ICU, Instituut voor Consultatie bij leerproblemen Utrecht. Als er een vermoeden bestaat van dyslexie adviseren zij de ouders om hun kind uitgebreid te laten testen. Afhankelijk van de ernst van het leerprobleem krijgt de leerling een dyslexiebehandeling of wordt er aan de hand van een handlingsplan op school met de leerling gewerkt."

In een stroomversnelling

Als in 2006 Carola van den Hoogen in twee jaar tijd bij de Fontys Hogeschool in Amsterdam de opleidingen tot remedial teacher en remedial specialist heeft afgerond, komt de leerlingbegeleiding op school in een stroomversnelling. Door de nieuwe opgedane kennis en haar enthousiasme voert ze op verschillende fronten veranderingen door. "Ik heb de dyslexiepas aangepast. Het is nu een persoonlijke kaart met pasfoto waarbij de faciliteiten 'op maat' staan aangegeven. De docenten hebben leren omgaan met ict-hulpmiddelen in de klas en krijgen van mij ondersteuning in het begeleiden van

zwakke leerlingen. En sinds dit schooljaar hangt in elk lokaal een digitaal schoolbord. Leerlingen die moeite hebben met het maken van aantekeningen tijdens de les krijgen nu na afloop van de docent een print mee of ontvangen de lesstof digitaal."

De Rientjes Mavo heeft als kleine zelfstandige school een eigen karakter en beschikt over specifieke kwaliteiten zoals structuur, vriendelijkheid en veel aandacht voor leerlingen. Van den Hoogen: "Tijdens de wekelijkse studieles in de eerste klas is er aandacht voor het leren leren (agenda gebruik, huiswerk plannen en maken, leren van woordjes, bestuderen van teksten, reflecteren). Ook leren leerlingen werken met de Huiswerk Afspraken Planner (HAP), een overzichtelijke agenda met studietips. Na de Kerst worden ze in niveaugroepen ingedeeld. Ze krijgen hulp op maat van vakdocenten als er sprake is van een achterstand op het gebied van begrijpend lezen, spellen, rekenen en

Arial 14 punten

De Rientjes Mavo gebruikt standaard bij proefwerken Arial .14.

Engels. Leerlingen zonder leerachterstand krijgen les in kunst en cultuur. Daarnaast is er drie keer per week een individueel hulpuur van 8.30 tot 9.15 uur voor leerlingen die extra uitleg of meer oefening nodig hebben.

En elke woensdagochtend geef ik les in de studiewerkplaats. Daar komen leerlingen die moeite hebben met het maken van huiswerk, maar ook leerlingen met dyslexie. Ik laat ze kennismaken met voorleessoftware of leen ze de Daisy-speler, zodat ze thuis kunnen kijken of het een geschikt hulpmiddel voor ze is". Een school zonder ict-hulpmiddelen kan Van den Hoogen zich niet meer voorstel-

len. "Leerlingen hebben hulpmiddelen nodig om moeilijke en lange teksten beter te begrijpen. Het vergroot de motivatie en het zelfvertrouwen van leerlingen, waardoor ze het gevoel krijgen dat ze het wél kunnen. Het geeft bovendien een stimulans om door te gaan."

Op haar weg naar succes moest Van den Hoogen zeker een aantal hindernissen overwinnen. "Een paar jaar geleden was het onmogelijk om als school Daisy-cd's te bestellen. Ook kon ik tijdens het rt-uur leerlingen niet laten kennismaken met de Daisy-speler. Nu zijn de meeste schoolboeken wel op Daisy-cd beschikbaar en is het is nog wachten op de schoolboeken die Dedicon bewerkt voor Kurzweil en Sprint. Wanneer ook alle eindexamens op KES-bestand worden geleverd en de examens voor het tweede tijdvak (herexamen) op Daisy-cd's komen, krijg ik veel meer tijd om met leerlingen bezig te zijn. Voor goed onderwijs heb je goede voorwaarden nodig." ■